

כלי מחקר זה נלקח מתוך מאגר כלי המחקר של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

שם הכלי: תכנית ההתערבות השלמה- יעילות האימון הפונולוגי.

פותח בשנת: 2006, על ידי: Connors ועמיתיה

1	מטרת הכלי	ריכוז הליך ומשימות תכנית ההתערבות השפתית בעברית ובערבית לטובת הנחיית מנחיה ויצירת סדר העברה אחיד בין קבוצות המחקר.
2	סוג כלי המחקר	תוכנית ההתערבות לקריאה פונולוגית מורכבת משלוש יחידות תרגול שמיעתיות: ששה שיעורים לתרגול מיזוג צלילים (sound blending), שבעה שיעורים לתרגול אסוציאציות אות-צליל (letter-sound association), ותשעה שיעורים לתרגול קריאה בקול (sounding out).
3	אוכלוסיית היעד	במחקר של סמאח עיד (2016), 60 תלמידי החינוך המיוחד בין הגילאים 7-13.

רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי:

מק"ט	שם המחקר
618 למחקר המלא	סמאח עיד בהנחיית: דר' אורית חצרוני (2016), יעילות האימון הפונולוגי בקרב תלמידים עם מוגבלות שכלית דוברי שפה עברית וערבית בהקשר של דיגלוסיה.

[למאגר המחקרים של קרן שלם](#)

נספח ד': פירוט תוכנית ההתערבות

פירוט תוכנית ההתערבות

ועמיתיה (2006). Connors על פי תוכנית ההתערבות של

יחידה ראשונה – מיזוג צלילים

מספר שיעור	תוכן	משך	מהלך השיעור
1	מיזוג הברות ותת הברות במילים אמתיות ומילות תפל	10-20 דקות	מטרה כללית של היחידה: הקניית מיומנות מיזוג צלילים. (ההתקדמות הינה מיחידות לינגוויסטיקות רחבות עד למיזוג פונמות)
2	מיזוג הברות ותת הברות במילים אמתיות ומילות תפל	10-20 דקות	<u>מטרת השיעורים 1-3</u> : מיזוג הברות ותת הברות למילים אמתיות ומילות תפל. <u>הליך</u> :
3	מיזוג הברות ותת הברות במילים אמתיות ומילות תפל	10-20 דקות	- 15 נסיונות למיזוג הברות למילים אמתיות ועוד 15 נסיונות למילות תפל. : /ka/ +dur = //kadur/ דוגמא: - 12 נסיונות למיזוג תת הברתי VC. : /dur. / + /ur/ = /dur. / דוגמא: החוקר אומר כל יחידה למשך שניה ומבקש מהתלמיד לחזור עליה ואז להגיד את שתי d-ur היחידות ביחד, למשל, החוקר אומר תגיד ומחקה עד שהתלמיד מפיק נכון ואז מבקש ממנו /dur. / להפיק אותם מהר עד שנשמע הרצף / <u>כלים</u> :

<p>מדבקות להדבקה על נייר כחיזוק, משחקי חיזוק למיניהם כגון זריקת כדור קטן לתוך סל בכל פעם שהתלמיד עונה נכון, השחלת חרוז על עמוד וכדומה.</p>			
<p>מטרה : מיזוג פונמי. <u>הליך:</u></p>	10-20 דקות	ו- VC מיזוג פונמות CVC	4
<p>- 24 נסיונות מיזוג ל- VC. / : u/+r/=ur/ דוגמא :</p>	10-20 דקות	ו- VC מיזוג פונמות CVC	5
<p>- 24 נסיונות מיזוג CVC. / : d/+u/+r/=dur./ דוגמא : החוקר מפיק כל צליל למשך שניה ומבקש מהתלמיד לחזור על הצלילים במדויק ואחר כך מבקש מהתלמיד לחזור מהר יותר עד שמופק הרצף המבוקש ובהתאם התלמיד מקבל חיזוק. אם התלמיד נכשל במיזוג הצלילים בצורה נכונה, החוקר חוזר על הניסוי אבל הפעם הוא אומר את הצלילים מהר יותר (שני צלילים לשנייה) ומוסיף . (ur-dddddddצעד מתווך ("שים את זה ביחד : מותר לחזור פעם נוספת אחת בלבד לפני שהחוקר מספק את התשובה ועובר לניסוי הבא.</p>	10-20 דקות	ו- VC מיזוג פונמות CVC	6

יחידה שניה – אסוציאציית אות-צליל

מספר שיעור	תוכן	משך	מהלך השיעור
1	זיהוי אות בהתאם לצליל נתון	10-20 דקות	<p><u>מטרה</u>: לימוד אסוציאציה אות-צליל. התלמיד ידע להפיק את צליל האות המופיעה מולו.</p> <p><u>הליך</u>:</p> <p>נבחרו שש אותיות (ש,ב,ת,מ,א,ס). כל אות הוצמדה לתמונה המתחילה באותה אות (למשל ש- שמש) ותשמש כרמז. בשלושת השיעורים הראשונים, ילדים ילמדו לזהות התאמת אותיות לצורך מתן צליל. השיעור הראשון יתמקד בקבוצה אחת של 3 אותיות (ש,ב,ת), השיעור השני התמקד בשאר האותיות(מ,א,ס), והשיעור השלישי יערבב את שש האותיות. החוקר יבטא את צליל האות (ויאמר לתלמיד: "תצביע על האות שאומרת ssss") "בסוף שיעורים אלה, התלמיד ילמד לזהות ssss את צלילי האותיות ללא רמז התמונה.</p> <p><u>כלים</u>:</p> <p>תמונות המייצגות את האותיות וצליליהן ומשחקי חיזוק/ מדבקות לחיזוק.</p>
2			
3			
4	שיום הצליל של האות	10-20 דקות	<p><u>מטרה</u>: שיום הצליל של האות. התלמיד ילמד לומר את צלילי האותיות.</p> <p><u>הליך</u>:</p> <p>בשיעור הראשון והשני המוקד יהיה בסט אחד של אותיות בכל פעם, שוב,ש,ב,ת ו-מ,א,ס. שלוש</p>
5			
6			
7			

<p>אותיות יופיעו על דף באינטגרציה עם התמונה המתאימה. החוקר יאמר: "אמור לי את הצליל שהולך עם כל אות". אח"כ תודגש אות מסוימת מבין האותיות, ויורשה לתלמיד תקופה קבועה של זמן לתת את צליל האות (6 שניות). אם יאמר את הצליל הלא נכון, או לא יחזור, החוקר ייתן את הצליל הנכון. ככל שיהיו תגובות נכונות, התמונות יוצאו. בשיעורים השלישי והרביעי, יעורבבו 6 האותיות. התהליך יהיה זהה לשני השיעורים הראשונים, פרט לכך שלא יהיו תמונות בכלל בשיעור האחרון.</p> <p><u>כלים:</u></p> <p>דפים עם אותיות ותמונות, מדגיש, מדבקות/משחקים לחיזוק.</p>			
--	--	--	--

Sounding Out יחידה שלישית – קריאה בקול)

מהלך השיעור	משך	תוכן	מספר שיעור

<p><u>מטרה</u>: ללמד את התלמידים לשלב את מיומנויות המיזוג והמיפוי אות-צליל על מנת לקרוא בקול (sounding out.)</p> <p><u>הליך</u>:</p> <p>או מילות התפל יוצגו CVC או VCאותיות המילים על מסך בכל פעם בימין הרחוק , אח"כ במרכז (עבור), ואח"כ בשמאל הרחוק. החוקר יאמר CVCs לתלמיד: "כשאתה רואה אות , אמור את הצליל שלה והחזק אותו. אח"כ אתה תראה אות נוספת. אמור את "t-aaaaהצליל שלה , כמו זה –</p> <p>ככל שתופיע האות , הילד יאמר צליל האות ויחזיק אותו עד שהאות הבאה בתור תופיע. בדרך זו , הם יקראו בקול המילה או מילת התפל. אם התלמיד יטעה טעות מסוימת , החוקר ידגים את התגובה הנכונה ויחזרו על הניסוי . מעבר למעט הניסויים הבאים , אותן אותיות בכל פעם , אבל בהדרגה, הפכו להיות קרובים ביחד בזמן ובמרחב , כך שהילד יוכל לקרוא בקול את המילה או מילת התפל לחלוטין מהר. הילדים יעודדו על מנת לומר את המילה או מילת התפל מהר בכל זמן במהלך התקדמות זו (לא לחכות עד הסוף). אם הם יעשו כך , ההתערבות תספק שני ניסויים נוספים לתרגול ואחר כך ימשיכו לעבר המילה או מילת התפל הבאה בתור.</p> <p><u>כלים</u>:</p> <p>Power מסך מחשב עם האותיות מודפסות בתוכנת Point.</p>	<p>10-20 דקות</p>	<p>תרגול שתי המיומנויות של מיזוג צלילים ומיפוי אות-צליל</p>	<p>1-9</p>
--	-------------------	---	------------

רשימת התכנים על פי יחידות ושיעורים

ועמיתיה (2006) Connors על פי תוכנית ההתערבות של

יחידה ראשונה – מיזוג צלילים

שיעור מספר 1 : מיזוג הברות ותת הברות במילים אמיתיות ומילות תפל.

שיעור מספר 2 : מיזוג הברות ותת הברות במילים אמיתיות ומילות תפל.

שיעור מספר 3 : מיזוג הברות ותת הברות במילים אמיתיות ומילות תפל.

VC-ו CVC שיעור מספר 4 : מיזוג פונמות

VC-ו CVC שיעור מספר 5 : מיזוג פונמות

VC-ו CVC שיעור מספר 6 : מיזוג פונמות

יחידה שניה – אסוציאציית אות-צליל

שיעור מספר 1 : זיהוי אות בהתאם לצליל נתון.

שיעור מספר 2 : זיהוי אות בהתאם לצליל נתון.

שיעור מספר 3 : זיהוי אות בהתאם לצליל נתון.

שיעור מספר 4 : שיום הצליל של האות.

שיעור מספר 5 : שיום הצליל של האות.

שיעור מספר 6 : שיום הצליל של האות.

שיעור מספר 7 : שיום הצליל של האות.

יחידה שלישית – קריאה בקול

שיעור מספר 1 : תרגול שתי המיומנויות של מיזוג צלילים ומיפוי אות-צליל.

שיעור מספר 2 : תרגול שתי המיומנויות של מיזוג צלילים ומיפוי אות-צליל.

שיעור מספר 3 : תרגול שתי המיומנויות של מיזוג צלילים ומיפוי אות-צליל.

שיעור מספר 4 : תרגול שתי המיומנויות של מיזוג צלילים ומיפוי אות-צליל.

שיעור מספר 5 : תרגול שתי המיומנויות של מיזוג צלילים ומיפוי אות-צליל.

שיעור מספר 6 : תרגול שתי המיומנויות של מיזוג צלילים ומיפוי אות-צליל.

שיעור מספר 7 : תרגול שתי המיומנויות של מיזוג צלילים ומיפוי אות-צליל.

שיעור מספר 8 : תרגול שתי המיומנויות של מיזוג צלילים ומיפוי אות-צליל.

שיעור מספר 9 : תרגול שתי המיומנויות של מיזוג צלילים ומיפוי אות-צליל.